Pracovní list

Ze života sokolů

A Sokol stěhovavý se představuje

Na planetě Zemi žije tvor, který se honosí titulem „nejrychlejší zvíře světa“. Je jím sokol stěhovavý a my všichni můžeme být hrdí, že tento rekordman žije právě u nás v Českém Švýcarsku. Nebývalo tomu tak ale vždy, neboť člověk způsobil sokolovi mnohá příkoří, která měla za následek jeho vyhubení nejenom u nás, ale i v celé střední Evropě. Sokol musel urazit dlouhou a strastiplnou cestu, aby se mohl opět vrátit do zdejších vysokých pískovcových skal, které jsou jeho přirozeným domovem… Celý příběh o návratu sokolů do Českého Švýcarska si můžete přečíst v brožurce „Ze života zvířat Českého Švýcarska“, kterou naleznete na evvo.npcs.cz.

Vybarvi sokola tak, aby se co nejvíce podobal sokolovi žijícímu ve volné přírodě.

Po sokolovi je pojmenováno takzvané sokolnictví. Je to práce s dravci, kteří jsou cvičeni k lovu, ale například i k ochraně letišť tím, že rozhánějí ptáky, aby se nedostali do motoru letadla a nezpůsobili nehodu. Sokolníci, kteří dravce cvičí, pojmenovali jednotlivé části těla dravců různými jmény. Dokážeš přiřadit k obrázku sokola jednotlivé názvy jeho těla? Rámečky s obrázkem propoj čarou.

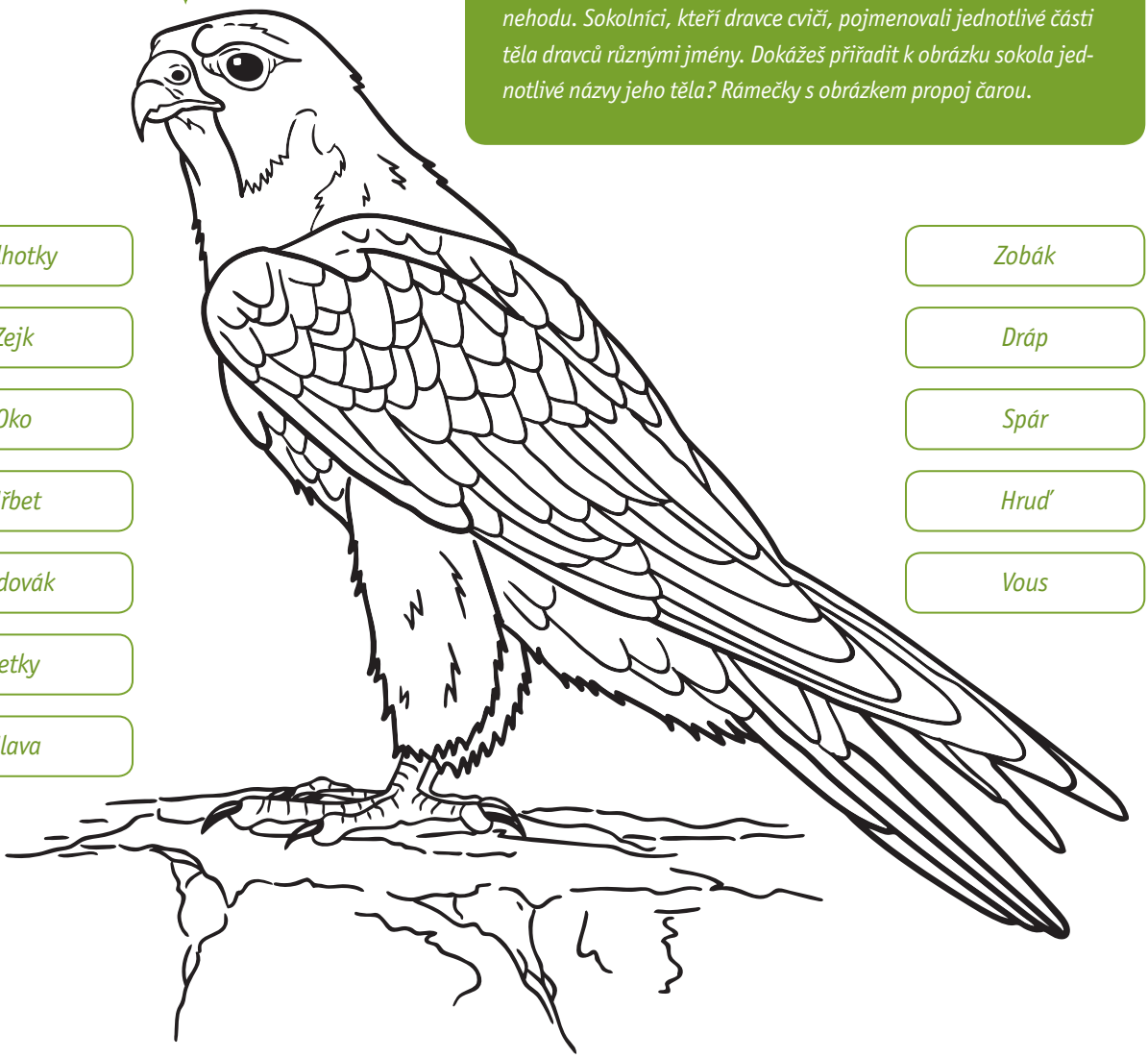

Kalhotky

Zejk

Oko

Hřbet

Rýdovák

Letky

Hlava

Zobák

Dráp

Spár

Hruď

Vous

B Bojím, bojím

Mohlo by se zdát, že sokol stěhovavý je neohroženým vládcem oblohy nad pískovcovými skalami zdejší oblasti. Není tomu ale tak. Mezi tvory pohybujícími se v Českém Švýcarsku najdeme občas také jedince, kteří našemu sokolovi usilují o život. Někdy vědomě, kdy se snaží sokola ulovit a sežrat. Jindy nevědomky, když ublíží sokolovi díky své neznalosti nebo neohleduplnosti!

Sokolovi hrozí nebezpečí! Zakroužkuj všechny tvory, kteří mohou sokolovi ublížit, a čarou je propoj s jejich texty. Tvory, kteří sokolovi ublížit nechtějí, nekroužkuj, ale čarou je propoj také s jejich texty.

Občas, když jsou dospělí sokoli mimo hnízdo, protože je někdo vyrušil, vletím k nim a sežeru jim jejich vajíčka nebo malá mláďata.

Když nemám dost své přirozené potravy, přilétnu v noci na hnízdo a nějakého toho sokola zblajznu. Jsem totiž natolik veliký, že dospělí sokoli se zachrání jen tím, že uletí a mláďata, která ještě neumí létat, se stanou mou snadnou kořistí.

„A co jako, že se v lese nesmí kouřit!? Já vím, co dělám, a vůbec, jděte si radši po svejch a votravujte někoho jiného!“ (Nezodpovědný návštěvník zapálil v roce 2015 les u Dolského mlýna. Vrtulník, který dopravoval vodu na hašení požáru, létal omylem kolem hnízda, kde byla sokolí mláďata, která ještě neuměla létat. Ohlušující rámus a jejich strach nejspíše zapříčinily, že vyskádala z hnízda a pádem na zem se zabila.)

Čas od času se pokusím dostat k hnízdu po skalní římse. Většinou mě dospělí sokoli odeženou, ale někdy se stane, že vyhraju já a to si pak pochutnám na sokolích mláďatech!

Chci si národní park i svůj výlet v Českém Švýcarsku především užít. Během svého putování národním parkem jsem narazil na ceduli, na níž bylo uvedeno, že je oblast uzavřena kvůli hnízdění ohrožených ptačích druhů. Zvířata a přírodu mám rád, proto jsem do uzavřené oblasti nešel a žádného sokola neohrozil. Navíc vím, že národní park organizuje pozorování sokolů, kde se můžu se sokoly seznámit pod odborným dohledem profesionálního ornitologia a zjistit mnoho zajímavostí o tomto úžasném tvorovi.

V Českém Švýcarsku nežiji. A i kdyby, tak sokolů bych si vůbec nevšímal.

C Jdu na lov! Co mám přinést k večeři?

Sokol patří mezi neohrožené lovce. Nedokáže sice ulovit každou kořist, kterou si vyhlédne, ale jeho obratnost lovu fascinuje laiky i odborníky. Zvířata, která má sokol ve svém jídelníčku, se proto musí mít na pozoru a hlídat si především volné nebe nad sebou.

Prohlédni si zvířata, která žijí v Českém Švýcarsku, a urči ta, kterými se sokol živí, jejich zakroužkováním. Troufneš-li si, napiš k obrázkům zvířat jejich jména. Zvířata, která sokol neloví, škrtni.

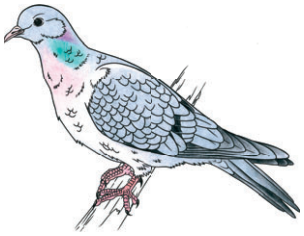

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

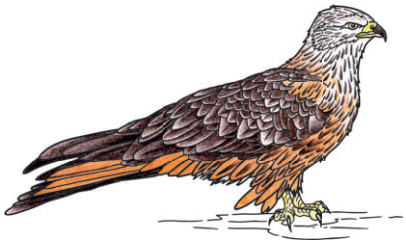

. . . . . .

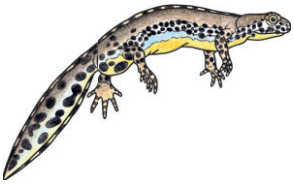

. . . . . .

. . . . . .

D Lovecká strategie sokola

Sokol stěhovavý loví svou kořist pomocí velmi efektivní lovecké strategie. Na oblíbených vyhlídkových místech na skalách či vysokých stromech vyhlíží svou kořist. Poté vyletí vysoko nad ni a zaútočí pomocí střemhlavého letu. Velkou rychlostí se nespatřen přiblíží co nejvíce ke své kořisti, zpomalí, aby se sám nezranil nárazem o kořist, a poté svou oběť uchopí do svých pařátů (pokud je kořist malá) nebo ji sekne pařáty přes páteř, aby ji zabil. Padající kořist ještě ve vzduchu zachytí a odnese si ji na některé ze svých trhanišť, kde svou oběť roztrhá a sežere.

Podle popisu lovecké strategie sokola přiřaď k jednotlivým obrázkům čísla od 1 do 6 podle průběhu lovu.

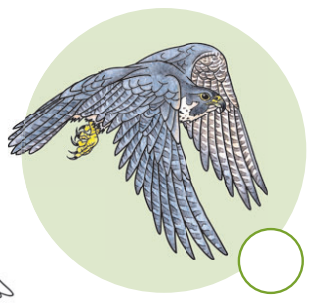

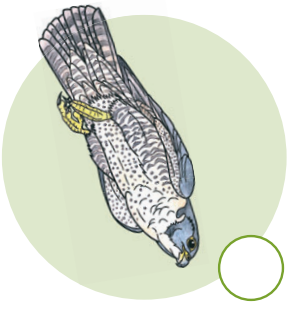

E Sháníme bydlení! Nevíš o něčem?

To, že se sokolu stěhovavému velmi daří v Českém Švýcarsku, není žádná náhoda. Nejenom že zde nalézá dostatek potravy, také s bydlením to u nás není nikterak náročné a vhodných míst k hnízdění je zde také dost.

Tento úkol pro tebe bude jistě hračkou. Najdi a zakroužkuj hnízdo sokola stěhovavého v Národním parku České Švýcarsko.

F Bez čeho by sokol nemohl udělat „vzzzuuuuum“

Aby sokol mohl vyvinout vysokou rychlost, s jejíž pomocí loví, získal v průběhu svého vývoje určitá přizpůsobení, která mu umožňují dosáhnout rychlosti kolem 360 km za hodinu (to je 100 metrů za sekundu). Dokážeš popsat, o jaká přizpůsobení jde?

K jednotlivým sokolím přizpůsobením napiš vlastními slovy, jak sokolovi pomáhají.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Vydala Správa Národního parku České Švýcarsko. Vychází v rámci projektu „Environmentální publikace se zaměřením na dětské návštěvníky Českého Švýcarska“ podpořeného Státním fondem životního prostředí ČR na základě rozhodnutí ministra životního prostředí. www.mzp.cz, www.sfzp.cz.

***Námět a text:** Jarmila a Jakub Judovi. **Ilustrace:** Petr Nesvadba a Jan Šmucar. **Grafické zpracování:** TR-Design. **Jazyková korektura:** Eva Benešová. **Web:** evvo.npcs.cz*

NÁRODNÍ PARK ČESKÉ ŠVÝCARSKO
CHRÁNĚNÁ KRAJINNÁ OBLAST LABSKÉ PÍSKOVCE

STÁTNÍ FOND ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí